Чыла эллассе пролетарий-шамыч, ушныза! *Ленин—Сталин паша верч кучедалаш ямде лий!*

Ямде лий

ВЛКСМ МАРОБКОМЫН ОРГАНЖЕ
Адрес: Йошкар-Ола, Совет пӧрт, „Ямде лий“ редакций.

КУМЫШТО ВЛКСМ-ын XV-ше МАРИЙСКИЙ ОБЛАСТНОЙ КОНФЕРЕНЦИЙЖЕ ПОЧЫЛТЕШ

30 январьыште Йошкар-Олаш Марийский АССР Верховный Советын заседаний залешыже ВЛКСМ-ын XV-ше Марийский областной конференцийже почылтеш.

Конференций эн ондак ВЛКСМ Обкомын отчетшым колыштaш да ловчылаш тӱҥалеш. Тыгакак конференций ВЛКСМ Обком ревизионный комиссийын отчетшым колыштеш. XV-ше областной комсомольский конференцийын делегатше-шамыч ВЛКСМ Обкомын у составшым да ревизионный комиссийым сайлаш тӱҥалыт.

Ленин—Сталин партий вуйлатыме почеш Марийский комсомольский организаций шкенжын XV-ше конференцийжым большевистский партий йыр эше пеҥгыдын чумырген, мемнан родиналан эше чот преданный лийын вашлиеш. Областной комсомольский организаций конференцийыш тӱҥ шотышто шке радамжым калык тушман кашак деч эрыктен толеш.

Мемнан республикысе комсомольский организаций XIV-ше дене XV-ше конференций коклаште партий вуйлатыме почеш ятыр кушкын да пеҥгыдемын. 1937 ийыште XIV-ше областной комсомольский конференцийлан мемнан республикыште 9 тӱжем 823 комсомолец веле ыле. А кызыт 22 тӱжем утла комсомолец шотлалтеш. Фашизмлан тарлалтше троцкистско-бухаринский бандит кашак, буржуазный националист-шамыч комсомолышто коммунистический воспитаний пашам кӱрлаш тыршеныт, нуно комсомолым молодежный масса деч торен шогеныт, тыге комсомол радам кушмашым искусственно чараклен шогеныт. Ленин—Сталин партий вуйлатыме почеш комсомолышто тушман кашакым тӱҥ шотышто разоблачитлыме.

ВЛКСМ-ын XV-ше Марийский областной конференций мартен пионерский организацият ятыр кушкын. 1937 ийыште мемнан республикыште 23 тӱжем 951 пионер, 746 пионерский отряд-шамыч шотлалтыт ыле. Кызыт 38 тӱжем пионер да 1155 пионерский отряд-шамыч улыт. Пионер-шамыч кокла гыч ятыржым комсомолыш пуртымо.

Тидын дене гына нигузеат тыпланаш огеш лий. Комсомольский организаций-шамыч, комсомолец-шамыч ВЛКСМ Центральный Комитетын IV-ше ден VII-ше пленумжо шамычын решенийыштым чакныде илышыш пуртен шогышаш верч кучедалаш тӱҥалыт. Комсомольский организаций-шамыч йоча-шамычым воспитатлымашкат эше серьезнын да кӱлешын пижшаш улыт. Детский средаш тушман влиянийым пурташ тыршыме ваштареш чарныде виян кучедалман.

Пионер ден пӱтынь йоча-шамычым мемнан партийлан да родиналан, великий Сталин йолташлан мучашдымын преданность шӱлышеш, тушман кашак дек эреак неприміримо лийын шогымо шӱлышеш воспитатлымаш пашам нигувамсе деч коч виянгдаш кӱлеш.

В. И. Ленинын шарныме лӱмеш СССР Кугу театрыште траурный заседаний лийын

21 январьыште ССР Союз Кугу театрыште Владимир Ильич Ленинын колымыжлан 15 ий темме лӱмеш траурный заседаний лийын.

6 шагатат 50 минут. Лач 15 ий ожно тиде жапыште великий Ленинын пламенный шӱмжӧ пырткымым чарнен.

Сценышке президиум ӱстел тӧрыш Сталин, Молотов, Каганович, Ворошилов, Калинин, Андреев, Микоян, Жданов, Ежов, Димитров, Берия, Шкирятов, Булганин, Шверник, Мехлис, Щербаков, Маленков, Буденный, Бадаев, Ярославский да моло йолташ-шамыч лектыт.

Залыште улшо-шамыч Сталин йолташым да тудын соратникше-шамычым куатле оваций дене саламлат. Кычкырымаш шокта: „Виян лийже мемнан родной Сталин йолташ!“.

Траурный заседанийым ВКП(б) ЦК секретарь А. А. Жданов йолташ почеш.

Доклад дене ВКП(б) МК ден МГК секретарь А. С. Щербаков йолташ выступатлен.

Йоча шамыч, „Эчей“ ойлымаш нерген „Ямде лий“ редакцийыш эре ик семын возен колтеда. Те ынде шкендан сай паша ыштыме фактым возен колтыза. Тачысе номереш Смирнов Федя ден Сергеев Санюшын возымыштым печатлена. Теат нунын семын ыштымыда нерген возен колтыза. Адак „Эчей“ ойлымашын могай ситыдымашыже уло, тудымат возен кертыда.
РЕДАКЦИЙ.

Мый Эчей семын ыштенам

Колхозын киндыжым аралымаште Эчей пеш моштен ыштен. Мыят Эчей семын ыштенам. 1933 ийыште шкенан колхозышто складовщик В. О. Ямщиковым кучыктенам. Тудо колхозын ик мешак уржажым шолыштын. Мый тидым ужынам да тунамак колхоз правленийлан каласенам.

Адак хулиган Смирнов Спиридоным разоблачитленам. Тудо ялыште пеш хулиганитлен коштеш ыле, шукыжо тудым разоблачитлаш лӱдыныт. Мый хулиганство ваштареш кучедалаш лӱдде пижым. Тудым мый кӱлеш верыш увертаренам. Вара судыш пумо. Кызыт Смирнов Спиридоным ик ият пелылан тюрьмаш петырыме.

Смирнов Федя.
Пектубай кыдалаш школ.

Ӱй шолыштшым кучыктенам

Чынак, Эчевым Павлик Морозов дене таҥгастараш лиеш. Тудо—лӱддымӧ пионер.

Мыят 1935 ийыште ӱй шолыштшо Николаева Марийым кучевам. Тудо мемнан учительница Мария Даниловнан ӱйжым пачер гычше шолыштын ыле.

Сергеев Санюш.
Сотнур район, „Корай“ колхоз

У Калык Комиссариат-шамыч

СССР Верховный Совет Президиумын Указше дене СССР Нелэ Промышленность Калык Комиссариатым куд Калык Комиссариатлан шелме: СССР Топливный Промышленность Калык Комиссариат, СССР Электростанций ден Электропромышленность Калык Комиссариат, СССР Шем Металлургий Калык Комиссариат, СССР Цветной Металлургий Калык Комиссариат, СССР Химический Промышленность Калык Комиссариат, СССР Строительный Материал Промышленность Калык Комиссариат.

СССР Топливный Промышленность Калык Комиссарлан Л. М. Каганович йолташ, СССР Электростанций ден Электропромышленность Калык Комиссарлан М. Г. Первухин йолташ, СССР Шем Металлургий Калык Комиссарлан Ф. А. Меркулов йолташ, СССР Цветной Металлургий Калык Комиссарлан А. И. Самохвалов йолташ, СССР Химический Промышленность Калык Комиссарлан М. Ф. Денисов йолташ да СССР Строительный Материал Калык Комиссарлан Л. А. Соснин йолташ назначитлалтыныт.

Родинам чаплын аралыше-шамычлан награда

СССР Верховный Совет Президиумын Указше почеш Дальний Востокышто боевой заданий-шамычым отлично шуктымылан Пашазе-Кресаньык Йошкар Армийын командирже, политработникше, начальникше да йошкар-армеецше-шамычым „Красное знамя“ орден дене 28 еҥым, „Красная звезда“ орден дене 23 еҥым, „За отвагу“ медаль дене 14 еҥым да „За боевые заслуги“ медаль дене 39 еҥым наградитлыме.

150 ияш ӱдрамаш

Чечено-Ингушетийын курыкан районлаштыже калык перепись пытен. Курыкан аулламште кодшо столетий тӱҥалтышыште шочшо еҥ-шамычат шукын лийыныт. Шатовский районын ик аулыштыжо 150 ияш ӱдрамаш переписьым эртен. Тудо бодрый, шке аулжо кузе ышталтмым шарна.

Йоча кӱртньӧ корно

Славянскыште (Донбасс) йоча кӱртньӧ корным ыштат.

Йоча-шамыч кӱртньӧ корным почмо жаплан виян ямдылалтыт.

1939 ий 1 майлан кӱртньӧ корно шуэш.

ВЛКСМ-ын XV-ше областной конференцийже лӱмеш

ВЛКСМ-ын XV-ше Марийский областной конференцийже лӱмеш Республиканский детский технический станций выставкым почеш. Выставкыште фото, радио да авиокружок-шамыч участвоватлат. Тушто Боцмановын бензиновый моторан чапле авиамодельже, фотокружокын эн сай члениже-шамычын—Васянинын, Дружининын, Орловын да молынат снимкышт да радиолюбитель-шамычын шке ыштыме 8 радиоприемникышт лийыт.

Федотов Йыван.

Матародо кыдалаш школысо (Параньга район) библиотекыште 600 наре книга-шамыч улыт.

Сӱретыште: библиотекарь Ямбарцев Филимон тунемше-шамычлан книгам пуэда.

Фото М. Гурьяновын.

Сӱретыште: Моссовет пӧрт (Москва).

ПЕҤГЫДЕ БОЛЬШЕВИК

(В. В. Куйбышевым злодейски пуштмылан 4 ий темын)

Валериан Владимирович Куйбышев 1888 ий 7 июньышто Омск олаш шочын. Самырыкше годымак тудо революционный движенийыш ушна.

Партийын первой заданийжым Куйбышев 14 ияш улмыжо годым шуктен. Тиде кече гыч тудо шкенжын чыла илышыжым большевистский пашалан пуэн.

В. В. Куйбышев 1896 ийыште.

Ик гана тудо Кокчетов олассе (кызыт Кокшё-тау) воинский командын салтакше-шамыч коклаш шараш пумо прокламацийым пӱтыралын да шӱртӧ дене кылден улмаш.

Вес кечын эрдене воинский командын начальникше—Валерианын ачажлан, салтак - шамыч коклаште прокламацийым мумо, манын доложитлен.

— Молитва годым чылаштын кидыштышт тыгай кагаз лийын, южыштын кӱсеныштат гычат йоген. Чыланат лудыныт. Пеш чот интересоватленыт, а кызыт каҥашаш тӱҥалыныт,—фельдфебель увертарен.

Шӱртӧ Валерианым ужален. Ачаже прокламацийым кӧ кышкымым пален. Тыгай шӱртӧ шамыч нуным пӧртыштӧ гына, Валерианын аважын лийыныт.

Мӧҥгӧ ачаже пеш вара толын. Валериан ӱмбаке тура ончен ат, тудым шке комнатышкыже ӱжын да йодын:

— Тидым тый ыштенат?

— Да, мый, — Валериан вашмутым пуэн.

— Воля,—ачаже ойлен,—кӧ тыйым революционный пашашке шупшын, мый тидым тыланет каласыктынем. Ӱшане мыланем, мый тудым ом кучыкто, но тудын кӧ улмыжым мыланем палаш кӱлеш.

Валериан нимомат пелештен огыл.

— Тый эше йоча улат,—йӱкшым кӱзыктыде ачаже шыман кутырен, царский правительство дене кучедалаш тыланет йӧсӧ: кугыжа—вий...

— Кугыжан кемже гына виян, вет тудын ваштареш чыла кугыжа дечат виян масса кая,—Валериан пеҥгыдын каласен.

Ачаже Валерианым ӧрыкрак ончалынат, шыпак комнатыште коштын.

— Ну, каласе, мый тый дечет чот йодам, мыйым успокоитле,—угыч ачаже ойлен.

— Тиде тыйым тыпландара гын, тый тыге чот йодат гын, тугеже каласем, социал - демократический рабочий партий мыланем поручениймым пуэн... Тылечё коч мый тыланет нимомат каласен ом керт.

Тиде 1902 ийыште лийын.

А 1903 ийыште Валериан Омскышто, кадетский корпусышто тунемын. Тунам пашазе-шамычын погынымашкышт коштын, тошто опытный революционер-шамычын кутырмыштым колыштын, подпольный собранийлаште шкеат выступатлен.

1904 ийыште пашазе да тунемше-шамыч кокласе тӱрлӧ революционный кружокым тудо шкедак виктара. Тиде ийыштак партийыш пура.

1905 ий шыжым Валериан Петербургысо медицинский академийыш тунемаш пура.

Тудо жапыште большевик-шамыч царский правительствӧ ваштареш вооруженный восстанийлан ямдылалтыныт. Петербургский ден московский пашазе дружина - шамычлан оружийым ямдыленыт.

Студент шамычын революционный стачкыштым вуйлатымылан Валерианым академий гыч луктыт. Полиций Валерианым эскераш тӱҥалын, вара тудо шылын. Омскыш каен. Омский партийный организаций тудым олассе партийный комитетыш сайла.

1906 ий ноябрь тылзыште омский организацийын подпольный конференцийже лийын. Тунам Лондонышто лийше партийный с'ездыш делегатым сайленыт.

Шпик-шамыч конференций кайме верым пален, жандармлан каласеныт.

Чыла делегат-шамычым, Валерианымат арестоватленыт. Нуным ик ийлан тюрьмашке шинчаш судитлат. Тюрьмаште шинчымек, Валериан шке еш илыме верышкыже, Каинскыш толын. Тунам тудо 18 ияш улмаш.

Тиде жап гыч Валериан Владимирович Куйбышев подпольный пашам чарныде ышта. Тудым эреак царский полиций эскерен. Тудым 9 гана арестоватленыт, 4 гана ссылкыш колтеныт.

Гражданский сар жапыште, Куйбышев йолташ советский властьым пызыралаш точышӧ вес кугыжаныше интервент ден белогвардеец-шамычлан отпорым пуаш Йошкар Армийым организоватла. Тудо Пензенский, Инзенский, Симбирский дивизий-шамычым да 1 ый Йошкар Армийым организоватла.

Снимкыште: В. В. Куйбышев Томский тюрмаште улмыжо годым.

Куйбышев Ленин ден Сталинын ик эн сай ученикше да полшкалышыже лийын. Тудо большевистский партийын да калыкын чын эргыже лийын. Гражданский сар жапыштат, озанлык, партийный, профсоюзный пашаште лиймыже годымат, партийын да калыкын тушманыш ваштареш пеҥгыдын кредалын да нуным чаманыде разоблачитлен.

В. В. Куйбышев.

Троцкист, бухаринец, моло калык тушман-шамыч честный, лӱддымӧ, стойкий большевик Куйбышевлан пеш чот сыреныт. Предатель-врач-шамыч группо полшымо дене нуно Валериан Владимировичым янлыкла пуштыныт.

1935 ий 25 январьыште Куйбышев колен.

Валериан Владимирович Куйбышев пашазе классын пашажлан уло виижым пуэн. Тудын илышыже калыкын пиалже верч, Ленин—Сталин партийын пашаже верч чакныде, пеҥгыдын, да ӱшанлын кучедалаш, молодежым туныкта.

Е. Куйбышева.

Граница вес велне

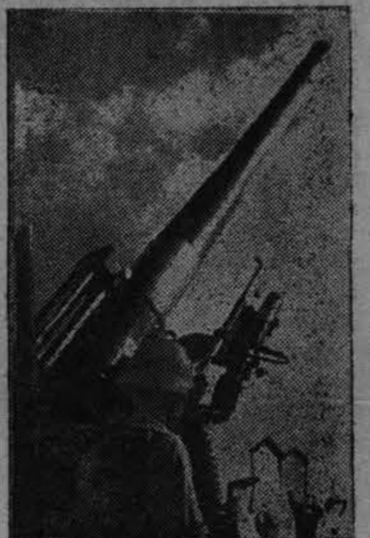
Китайысе сар

Кантон деч северыштыла китайский войска-шамыч решительный контрудар дене японец-шамычым Хуасян гыч поктен луктыныт. Японец-шамыч Кантон велыш чакненыт.

Партизан шамыч японец-шамычын тылыштышт чарныде действоватлат. Чжецзян провинцийын северо-восточный ужашыштыже китайский партизан-шамыч йӱдым Пинху олаш пуреныт да японский военный частьын штабшым пытареныт.

Ленинский кече граница вес велне

23 январьыште Филадельфий олаште (США) В. И. Ленин колмылан 15 ий темме лӱмеш посвящатлыме кугу митинг лийын. Митингыште речь дене американский компартий ЦК-ын генеральный секретарьже Браудер выступатлен.

Республиканский Испанийыште Барселона олаште противовоздушный оборонын зенитный орудийже.

ТАСС-ын фотохроникаже.

Е. С. Музуров

Марийский АССР Просвещений Калык комиссар

ЙОШКАР ЗНАМЯ ВЕРЧ

Чыла школ - шамычын тӱҥ задачышт—тунеммын качествыжым да сознательный дисциплиным кӱлеш кӱкшыташ йӧлталаш. Тунемме ийын пытартышеш тунеммаште да сознательный дисциплиным саемдымаште ончык лекше школлан ВЛКСМ Маробком комсомолын 20 шо идалыкше лӱмеш учредитлыме йошкар знамям пуа.

Тиде знамям соревноватлен виян тунемме деч посна те налын огыда керт. Соревнований тунеммаште чот полша.

Южо школлаште успеваемость 100 процентыш шуын. Теве Косолоп кыдалаш школышто да Сидоровский тӱҥалтыш школышто (Йошкар-Ола район) ик плохо отметкат уке. Нине школласе директор ден туныктышо-шамыч тунемше - шамыч коклаште воспитательный пашам сайын шынденыт. Тунемше-шамычлан материалым уло моштымыштым пуаш тыршен, наглядный пособийым ончыктылын умылтарат.

Республик мучко тыгай учитель - шамыч шукын улыт. Теве Устюгова (Марий Турек кыдалаш школ), Чернышев (Косолоп кыдалаш школ) шке предметышт дене начарын тунеммашым йӧршеш пытареныт.

Тунемше-шамыч: Иванов Настя (Йошкар - Ола, 1-ше № ан тӱҥалтыш школ), Афанасьев Зосим (Шенгше кыдалаш школ, Морко район), Лисин А. (Арбан ПКШ, Морко район) молат, соревнованийым кагазеш гына огыт кодо. Нуно чыла предмет денат отлично отметкым налыныт, йолташыштлан тунеммаште полшат.

Чыла школлаште тунеммаш тыгае огыл. У Тор'ял пелэ кыдалаш школ, Сугренер тӱҥалтыш школ (Тор'ял район) нимогай школ денат соревноватлымашышт уке. Марий-Турек районышто успеваемость кокымшо чырыкыште волен веле. Сотнурышто кызытат 32 процент начарын тунемше улыт.

Посна школлаште начарын тунеммаш пелыжат утла. Теве Уржавский тӱҥалтыш школышто (Сотнур район) 73 процент, Красноярпелэ кыдалаш школышто 40 процент наре, а 5-ше „С" классыште 65,5 процент плохо отметке дене тунемыт.

Красноярк школ нерген поснак каласыде огеш лий. Школышто 385 йоча тунемше гыч ик отличникат уке. А вет школышто 120 йочан пионерский организаций уло. Комсомольский организацийыт изи огыл—32 комсомолец шоталтеш. Нуно соревнованийым вуйлатышаш да ончыч шкеак сай показательым ончыкташ улыт ыле. Но тидыже нуным огеш кой. Умбакыжым тидым чытыман огыл, успеваемостьым решительно саемдаш тыршыман.

Молан успеваемость эшеат кӱлеш кӱкшыштӧ огыл? Могай причин-шамыч тунеммаште чаракат?

Туныктышо - шамыч тунемше-шамычым сай тунеммашке организоватлен моштен огыт ул. Тыге нуно тунемше-шамычым гына титаклат. Чыла йоча школышто огыт тунем. Кызытат 200 наре йоча школ деч ӧрдыжтӧ тунемде коштыт. Туныктышо - шамыч шагал ямдылалтыт, материалым социализм ыштымашын задачыже-шамыч дене огыт кылде. Тунемшын ачашт-авашт дене школ-шамыч кӱлеш семын кылым огыт кучо.

Кокымшо чырык мемналан начар показательым ончыктыш. ВЛКСМ Маробкомын учредитлыме Йошкар Знамям налаш мыланна эше сайын, уло вийым пыштен тунемман. Тунеммаште школласе комсомольский организаций ден пионерский отряд шамычлан инициативым шке кидышкышт налман кӱлеш.

Ме чыла лийын кертына: инженер, летчик, писатель, астроном да молат

МЕМНАН ШОНЫМАШНА

МЕМНАН ШОНЫМАШНА

Если йодыт тылечда: „Могайрак тендан мечта?“ Рӱжге ойлыза тунам: „Теве кӧ ме лийнена:“

I. Конькобежец

Тыге манын Ким
Чийыш йолышко коньким:
„Мыйын икте шонымаш—
Конькобежец сай лияш.
Ий ӱмбалне богатырла
Тунемнем кошташ,
Вот садланак мый тыршем
Тӱрлӧ техникым палаш.
Самый тале чемпионым
Мый сеҥаш шонем.
Уло вийым, моштымемым
Теве кушко пыштынем:
Полюс гочын,
Ий ӱмбачын мунчалтен,
Мый Америкыш лекнем.

II. Летчик

„Мый эше изи улам.
Шым ий пӱтыньжӧ мылам,—
Мане Толя
(Мемнан деке лишке тольо).—
Ачием эре манеш:
„Пачката улат!“
Мыланем обидне пеш,
Даже шыдемат лектеш:
„Мый могай изи тылат?
Разве пачката кертеш
Строитлен тыгай модельым?
Разве пачката кертеш,
Чертитла тыгай маршрутым?
Вот вашке кугу лиям.
У маршрутым мый налам,
Мланде шар йыр чоҥештем,
У рекордым мый шындем.
Мыйын икте шонымаш—
Чкалов гай герой лияш!

III. Стратонавт

Мане Юра:
„Йӱр тӱтаным,
Пич пораным
Сеҥынем.
Мланде шар гыч чапле рейсым
Марсыш пыштынем.
Ик планет гыч вес планетыш
Чоҥештем тунам.
Пассажирым,
Шуко грузым
Шупшыкташ мый тӱҥалам“.

IV. Водолаз

Мане Влас;
„Мый лиям—водолаз.
Мый стальной костюмым
Капышкем чием.
Вӱд йӱмаке,
Вӱд пундашке
Волем.
Таҥ лийна моллюско дене,
Тӱрлӧ-тӱрлӧ илыше дене.
Вӱд йӱмалне пеш сӧралэ
Кеч можат.
Вот ужат
Оҥгай кораллым,
Тудын чоҥымо оралдым,
Тӱрлӧ колым вашлият.
Вӱд пундашысе тӱня
Ӧрмалген онча тунам:
„Мо тыгай? Могае чудо?
Я кужечын толын тудо?“
Мый коштам геройла храбрын,
Шке оза лиям:
Кеч дельфиным, керек крабым
Пленышке налам.“

V. Писатель

Эн мучашлан мане Япык:
„Сеҥеда те вӱдым, жапым,
Чыланат те лийыда
Тале, самырык герой.
Мый кучем тунам пером:
Пашадам,
Рекорддам
Возгалаш тӱҥалам“.

КАЗАКОВ МИКЛАЙ.

Йошкар-Ола музыкальный школа пелен йоча музыкальный школа почылтын.

Сӱретыште: музык дене первой урок. Шола гыч пурлашке—туныктышо Эверт М. Л. да отлично тунемше Васина Зоя. Зоя тале пианистка лияш шона.

Чкалов гае герой-летчик лиям

Мый летчик-шамыч да нуның пашашт нерген шуко книга-шамычым лудынам, кызытат лудын шогем. Лудмек, кунам герой-летчик лиям гын, манын шонелтем.

Мый 2-шо классыште чыла предмет денат сайын тунемам. Рисований урокышто эре аэроплан, летчик, парашютист шамычым ыштылам. Мӧҥгыштӧ авиаций уголок уло. Тушто аэропланым, парашют дене волышо-шамычым сӱретлен пыжыктылынам. Кугу лиймек, летный школыш тунемаш каем. Чкалов гай герой-летчик лиям.

Симонов Гера.

Йошкар-Ола, 5 №-ан тӱҥалтыш школ.

Летчик лийнем

Мый эше изи улам, 3-шо классыште гына тунемам. Туге гынат, мый кӧ лийшашым кызытак ойрен налынам. Тиде—летчик. Мый аэроплан-шамычын чоҥештылмыштым шуко ужынам. Нуның чоҥештылмыштым ужын, чыташ ок лий—чоҥештыл коштшо лийме шуэш.

Кызыт эше мый авиамодельым, кагаз дене тӱрлӧ чоҥештылше модель-шамычым ыштылам.

Смирнов Архимон

Морко район, Токпердин тӱҥалтыш школ.

Шонымем шуктем

Мый сӱретлаш пеш йӧратем. Яра годым кагазым налам ат, мом гычат сӱретлем. Мый шке сӱрет-шамычем дене пӧрт кӧргымат сӧрастаренам. Южо сӱрет-шамыч художник ыштыме гаяк коеыт. Рисований денат мый отличнын тунемам.

Мыйын шонымаш—художник лияш. Тиде шонымашем мый шуктен кертам: мыланна Сталинский Конституций кугу корным пуэн.

Семенов Васлий.

Роҥго район, Руя-Сола ПКШ.

Учитель лияш шонем

Ик гана авам мыланем ожно кузе туныктымо нерген каласкалеа. Ягыр ойлымек, авамын шинча вӱдшӧ лектын. Варажым пале лийын: ожнысо кугу школышко йорло еҥ шамычын шочшышт тунемаш пурен кертын огытыл. Авам учительница лияш пеш тунемнеже улмаш гынат, тунемаш корно лийын огыл.

Ме велэ пиалан илыште куанен тунемына. Мый 3-шо классыште тунемам, советский учитель лияш шонем. Шонымем шукташ чыла ӱшан уло.

Шадрина Муза.

Йошкар-Ола, 4 №-ан тӱҥалтыш школ.

Ежовский детдомышто (Йошкар-Ола район) Кудрявцев Виктор лӱман воспитанник уло. Тудо 6-шо классыште тунемеш, ударник. Виктор детдомышто шуко пашалан тунемын. Тудо—фотограф, радист, электромонтер да тале физкультурник. Кызыт детдомышто фото-кружокым вуйлата.

Сӱретыште: Кудрявцев Виктор детдомысо радиоузелын аккумуляторжым зарядитла.

Общешкольный йошкар знамям огына мучыштаре

Ме, 5-ше классыште тунемше-шамыч, шыже годсек класс ден класс, школ ден школ, тунемше ден тунемше соревноватлен тунемына. Соревноватлымаште мемнан класс ончыл верыш лектын. Садланак общешкольный йошкар знамям налын улына.

Соревноватлен тунеммаш отличник-шамычым шукемдаш полшыш. Теве, Малинин Павел ончыч сай тунемеш ыле, ынде тудын чыла предметшат отлично. Тыге отлично тунемше-шамыч молат улыт.

С. Герасимовын 8 отлично да 4 хорошо, М. Малининын 8 отлично да 4 хорошо отметкышт уло. Нуно чыла предмет дене отлично отметкым налшаш верч кучедалыт. Почеш кодшылан эре полшат. Кок плохо отметке налше Рукавишников Васлийым ончык лукташ уло класс дене тыршена.

Кучедал налме знамям кид гычна огына мучыштаре.

Автропов Николай
Лаж'ял пелэ кыдалаш школ, Шернур район

Соревноватлен тунемына

Соревноватлен тунеммаш тунемме качествым саемдаш чот полшыш. Соревноватлымаште мемнан 7-ше „Б" класс ончык лекмыжлан куснылшо йошкар знамям нале.

Кузе ме йошкар знамям налын улына?

Мемнан классыште посещаемость—100 процент, успеваемость шотышто отлично отметке 78 проц., хорошо—20 процент, посредственно—2 процент. Ик тунемшынат плохо отметкыже уке.

Коротков Вася.
Кужмарий ПКШ, Ронто район.

Лӱдшӧ мераҥ

(Йомак)

Мераҥ эрден эрак помжалтын, пасуш кудалеш. Вашкышыжла, ужде шудо шырчыкым тошкал колта. Тидлан шудо шырчык сыра.

Чодраш кая да мераҥ пӧртым муын, пырдыж шелышын пурен шинчеш. Кас лиймеке мераҥ пӧртышкыжӧ толын пура. Тидым шижын, шудо шырчык: „чик-чирик, чик-чирик" муралтен колта. Мераҥ пылышым шогалта. Шудо шырчык адак: „чик-чирик, чик-чирик" муралта.

Мераҥ пеш чот лӱдеш. Уло кертмыж дене чодраш лектын кудалеш. Кудалышыжла рывыжым вашлиеш:

— Куш кудалат, мераҥ шешке?—йодеш рывыж.

— Эй, рывыж тос! Пӧртышкем ала кӧ пурен? Поктен лукташ полшо.

— Кузе ом полшо. Полшем.

Мераҥ ден рывыж пӧрт дек кудал толыт. Омсам почын, рывыж вуйжым чыка. Тидым шижын, шудо шырчык: „чик-чирик, чик-чирик"—муралта.

— Уке, мераҥ шешке, мый лӱдам. Тыйын пӧртышкет ала кӧ пурен. Чеверын.

Рывыж лӱдын, чодыраш кудал йомеш. Мом ышташ? Мераҥ чылт ӧрын. Ойгыж дене шортынат колта. Ятыр пӧрт воктен шинчен, адак чодрашке кудалеш. Чодраште пирым вашлиеш:

— Ну, мераҥ шешке, кочкам вет?

— Шого, ит коч, пире изай. Мыйын пеш кугу ойго.

— Мо тугай?

— Пӧртышкем ала кӧ пурен. Поктен лукташ полшо.

Пире тидлан кӧна. Поктен лукташ сӧра. Коктын мераҥын пӧртыш кудалыт.

Толын шуын, пире пӧртыш пурен шогалеш, кычкырал колта:

— Кӧ мераҥ пӧртыш пурен? Лекше!

Шудо шырчык: „чик-чирик, чик-чирик" муралтен колта. Тидым колын, пире ӱдеш. Пӧрт гыч лектеш да чодрашке кудалеш. Мераҥ адак шкедак кодеш. Пӧртыш пураш гын, лӱдеш. Шортын шинча-шинча да чодрашке кудалеш. Чодраште маскам вашлиеш.

— Куш кудалат, мераҥ шешке?

— Э, Миша изай, ала мом гына ыштыман?

— Мо тугай?

— Пӧртышкем ала кӧ пурен? Иктат поктен луктын ок керт. Рывыж декат миенам. Пират миен ончыш. Чыланат лӱдыт. Ынде тыяк полшет гын велэ?

— Кӧ тугай пурен? Ончалшаш, ончалшаш!—маска патырла каласыш.

Коктын мераҥ пӧртыш каят. Миен шумек, маска пӧртыш пурен шогалеш да каласа:

— Кӧ мераҥ пӧртыш пурен? Лекше! Уке гын, кырен колтем.

Шудо шырчык: „чик-чирик, чик-чирик" муралтен колта. Маска, тыгай йӱкым колын, пылышым шогалта. Шудо шырчык адак: „чик-чирик, чик-чирик" муралта. Маска лӱдеш. „Кыбыз-кобыз" пӧрт гыч лектын чодраш кудалеш. Мераҥ адак

шкедак кодеш. Мом ышташ? Куш пураш? Мераҥ утен каен шортеш. Тиде жапыште агытан мераҥым ужеш.

— Мераҥ, молан тынар шортат?

— Кузе от шорт, агытан. Пӧрт деч посна кодынам.

— Кузе туге?

— Ала кӧ пурен? Иктат поктен луктын ок керт.

— Айда ончена. Кӧ тугай пурен?

Агытан кыдетлен-кыдетлен пура. Пурен шогалын: „Мераҥ пӧртыш кӧ-ӧ пуре-е-е-н!" муралтен колта.

Шудо шырчык: „чик-чирик, чик-чирик" муралта. Тидым колын агытан пырдыж дек миен, шелше гыч шудо шырчыкым чӱҥгал луктеш да кочкын колта.

Э э, тидлан мераҥ куана. Чыла чодрасе зверь-шамычым ӱжын конда. Чыланат агытаным мокташ тӱҥалыт. Агытанже койшланен, шулдыржым пералтен: „Мый эн тале ула-а-а-м!"—муралтен колта.

Тыге „кугу тушманым" агытан сеҥа.

Шырчык Кости.

Географический йодыш-шамыч

1. Ӱдыр йочан лӱм декыже „Н"-ым ешарет, государство лӱм лектеш.

СТОЛЯРОВ НЕСТАР колтен.
Йоласал район, Выржыкан НСШ.

2. Древний историйыште могай известный эҥер янлык гай лӱман? Тудо могай государствыште? Кушко тудо йога?

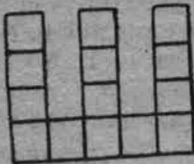
КУДРЯВЦЕВ ИВАН колтен.
Цибикнур кыдалаш школ, Йошкар-Ола район.

Могай курыкын „Л" букважым „Н" дене вашталтет, планет лиеш?

СИДЫГАНОВ ПАВЫЛ колтен.
Кужеҥер район, Салтак'ял пелэ кыдалаш школ.

Задача

Тиде „Ш" буквасе клеткылашке 1 гыч тӱҥалын 14 марте цифра-шамычым тыге шындылман: горизонтальный да вертикальный линийлаште цифра-шамычын суммашт 30 лийже.

ДОЛГОВ МИКЛАЙ колтен.
Сотнур кыдалаш школ.

Шарада

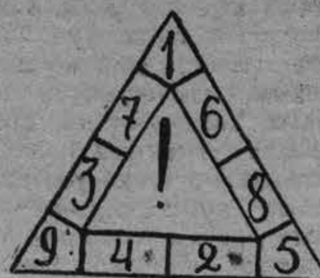
Шахматный фигура
Каласа ик слогым.
Биллиардын ӱзгарже
Каласа вес слогым.
Иктеш—телым кӱлеш.

НИКОЛАЕВ ФИЛИМОН колтен.
Морко КШ, 5 класс.

Ответ-шамыч

(58-ше №-ым ончо)

Задача

Цифр-шамычым тыге шындылман.

Анаграмма. Нулго—нолго.

Эн ончыч чын ответым колтеныт: Иванов Гриш (Ронго район, Кундыш ӱмбал ял), Лопатина Валя (Морко кыдалаш школ), Столяров Матвей (Йошкар-Ола район, „1-й март" колхоз), Черняев Валериан (Цибикнур кыдалаш школ, Йошкар-Ола район).

Морко педучилищыште тунемше-шамыч физика урокышто.
Фото М. Чуршуковын.

Первой звена ончылно

Кугу-Шокшем пелэ кыдалаш школышто (Шернур район) первой номеран звена пионерский отрядыште эн ончыл звеналан шотлалтеш. Тиде звенан вожатыйже Семенова Даша пашам уло кумылжо дене ышта. Сбор план почеш тылзылан ик гана эртаралтеш. Сборышто тӱрлӧ теме дене лекций, беседа ышталтеш. Тылзылан кок гана международный положений нерген умылтарымаш лиеда.

Звенаште 10 пионер-шамыч улыт. Шыжым 5 пионер велэ ыле. Тиде звенаште 5 пионер-шамыч начарын тунемыныт. Кызыт ик пионерынат плохо отметкышт уке.

Пашам саемдашлан звена ден звена коклаште социалистический договорым ыштыме. Тудым кажне чырык мучашеш тергат. Договорым тергыме гыч пале лие: соревнованийыште первой номеран звена ончык лектын. Звенаште кечым коден коштшо иктат уке. Звенасе отличник-шамыч—Макаров Вӧдыр, Семенова Даша, Макаров Андрей да Чимаева Зина чыла шотыштат примерный улыт. Шеҥгелан кодшылан полшат.

А. Семенов.

Йолташемлан полшем

Мый кокымшо чырыкыште 8 отлично да 2 хорошо отметке дене тунемынам. Кумышо чырыкыште чыла предмет денат отлично отметкым налшаш верч кучедалам. Ямбаршев Ким йолташемлан тунемашыже полшем.

Ямбаршев Эрик.
3-шо класс, Кукнур кыдалаш школ.

Петя кум значокан лийын

Чирке кыдалаш школын 7-ше классыштыже тунемше Макаров Петя кум оборонный значоклан нормым сдатлен. Значокым налын. Ынде Петян ончыштыжо БГТО, ПВХО, БГСО значок-шамыч йылгыжыт.

Фролов Саню.
Пектубай район.

Отв. редактор— И. М. МУЗУРОВ.

Упол. Марлита № А—50. Йошкар-Ола, Маргосиздатын 1-ше типографийже.